

КОМПЛЕКСНАЯ РАБОТА ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ І ЛІТАРАТУРЫ

Студзень 2022 г.

ДАВЕДКА ДЛЯ ЖУРЫ

10 клас
Варыянт 1

Заданне 1.

	<i>рамо<u>н</u>ак</i>
	<i>ліле<u>я</u></i>
	<i>сцябл<u>о</u></i>
	<i>пял<u>ё</u>стак</i>

За кожны правільны адказ – 1 бал.

Заданне 2.

<i>адваротны</i>	‘супрацьлеглы, ценявы, непажаданы бок якой-н. справы’	<i>адваротны бок медаля</i>
<i>высокі</i>	‘чалавек, які займае высокае становішча ў грамадстве’	<i>птушка высокага палёту</i>
<i>мокры</i>	‘хто-н. часта плача ці гатовы заплакаць’	<i>вочы на мокрым месцы</i>
<i>птушыны</i>	‘незаконна ці не маючы трывалага забеспячэння [жыць, існаваць, працаваць]’	<i>на птушыных правах</i>
<i>чысты</i>	‘зусім сур’ёзна, як праўду [прымаць]’	<i>за чыстую манету</i>
<i>наветраны</i>	‘планаваць нерэальнае, нездзяйсняльнае, захапляцца нязбытнымі марамі’	<i>будаваць наветраныя палацы</i>

За кожны правільны адказ – 1 бал.

Заданне 3.

Словы	Магчымая фармулёўка значэння
адчыніць	зрабіць даступнай унутраную прастору
разгарнуць	раскрыць што-н. згорнутае, складзенае; рассунуць; расправіць; арганізаваць у буйных маштабах (перан.)
расплюшчыць	адкрыць вочы, раскрыць павекі
раскрыць	шырока распасцерці, агаліць; зрабіць даступным, вядомым; выкрыць тайну (перан.)
адкаркаваць	адаткнуць, вынуць корак (з бутэлькі)
адамкнуць	адчыніць што-н. замкнёнае на замок (чамадан, дзверы і пад.)

За кожны прынцыпова правільны адказ – 1 бал.

Заданне 4.

№	Сцверджанне	Правільна
1	Тып тэксту – апавяданне з элементамі апісання.	+
2	Тэкст мастацкага стылю.	
3	У першым сказе трэба паставіць дзве коскі.	+
4	Слова <i>клавiатура</i> напісана няправільна.	+
5	Словы <i>камунiкавацца, камутатар, камуфляж, камюніке</i> з'яўляюцца аднакаранёвымі.	
6	Слова <i>хіба</i> – гэта прыслоўе.	

За кожны правільны адказ – 1 бал.

Заданне 5.

Словы з 1 марфемай	Словы з 2 марфемамі	Словы з 3 марфемамі	Словы з 4 марфемамі	Словы з 5 марфемамі	Словы з 6 марфемамі
паліто (корань)	ад-куль (прыстаўка, корань)	суддз-я (корань, нулявы суфікс, нулявы канчатак)	сем-дзясят (корань, нулявы канчатак, корань, нулявы канчатак)	а-сво[й-і]-ц-ца (прыстаўка, корань, суфікс, суфікс, постфікс)	жы-цц-я-піс (корань, суфікс, злучальная галосная, корань, нулявы суфікс, нулявы канчатак)
	[й-а]го (корань, канчатак)		вы-слоў-[й-э] (прыстаўка, корань, суфікс, канчатак)		

За кожны правільны адказ – 1 бал.

Заданне 6.

Нумар сказа	Значэнне падкрэсленага слова	Часціна мовы
1	Колькасць	Лічэбнік
2	Аднолькавай	Прыметнік
3	Для супрацьпастаўлення дзеяння асоб	Прыметнік
4	Без іншых, асобна ад іншых, у адзіночку	Прыметнік
5	Нейкая	Займеннік
6	Адзіную	Прыметнік

За кожны правільны адказ – 0,5 бала.

Заданне 7.

ПРЫКЛАДНЫ ВАРЫЯНТ ПЕРАКЛАДУ:

Успомнілася (*прыгадалася*) старая капліца, з расчыненымі дзвярыма, у якія віднеліся жоўтыя агеньчыкі ля абразоў, між тым як па сінім небе ясны месяц ціха плыў і над капліцай, і над цёмнымі дрэвамі, што спакойна шапталіся. На досвітку (*світанні, золку*) я з цяжкасцю праціснуўся з натоўпу на прастор і, стомлены, з галавой, пацяжэлай (*ацяжэлай*) ад бясплённай (*марнай*) схаластыкі спрэчак, з сэрцам, якое (*што*) сціскалася ад несвядомай (*неўсвядомленай*) тугі і расчаравання, – паплёўся (*пацягнуўся*) палявымі дарогамі ў кірунку да сінняй паласы лясоў, услед за чарадой багамольцаў, якія ўжо разыходзіліся.

За кожную памылку (любога тыпу) ад максімальнай колькасці балаў адымаецца 0,1 бала, але павінна атрымацца не менш за 0 (нуль) балаў.

Заданне 8.

Тэрмін	Прыкладнае азначэнне
Апавяданне	Невялікі эпічны твор, у якім вядзецца гаворка, як правіла, пра нейкі адзін вызначальны жыццёвы выпадак.
Аповесць	Эпічны твор, значна большы па памеры за апавяданне, сюжэт складаецца з некалькіх эпізодаў, якія ахопліваюць значны перыяд жыцця.
Байка	Кароткае, часцей за ўсё вершаванае апавяданне, якое мае павучальны або выкрывальны характар.
Камедыя	Драматычны жанр, у якім камічна, у смешным выглядзе паказваюцца часцей адмоўныя з’явы жыцця з мэтай іх крытыкі.
Паэма	Вялікі вершаваны, часцей сюжэтны твор, які расказвае пра важныя падзеі, апявае моцныя характары і перадае глыбокія перажыванні аўтара і яго герояў.
Трагедыя	Драматычны жанр, які мае ў сваёй аснове вельмі востры канфлікт, непрымірымую барацьбу супрацьлеглых сіл, якая заканчваецца, як правіла, смерцю галоўнага героя.

За кожны правільна вызначаны тэрмін – 0,5 бала, за кожнае прынцыпова правільнае (якое перадае сэнс паняцця) азначэнне – 0,5 бала.

Заданне 9.

Максім Багдановіч	Янка Купала	Аркадзь Куляшоў
3	2	1
6	4	5

За кожны правільна вызначаны фрагмент – 0,5 бала, за кожнага правільна вызначанага аўтара – 1 бал.

Заданне 10.

Кожны зборнік ацэньваецца асобна. Пры ацэнцы зборніка трэба ўлічваць наступныя крытэрыі:

называнне ў анатацыі прыкметы падзелу твораў;

адпаведнасць падборкі гэтай прыкмеце;

арыгінальнасць назвы зборніка і яе адпаведнасць выбранай прыкмеце;

адпаведнасць анатацыі зместу зборніка;

указанне ў анатацыі адрасата зборніка.

Максімальны бал за кожны крытэрыі – 0,5.

Пры паўторы прыкметы ў двух зборніках (напрыклад, час напісання) другі зборнік па крытэрыях *называнне ў анатацыі прыкметы падзелу твораў; адпаведнасць падборкі гэтай прыкмеце* атрымлівае 0 (нуль) балаў. Нельга лічыць арыгінальнымі назву і анатацыю другога зборніка, калі яны не маюць істотных адрозненняў ад першага.

Выкарыстанне ўсіх названых твораў пры складанні зборнікаў – 1 бал.